

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lääninoikeuslain 9 ja  
15 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

## ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lääninoikeuksien valitusasioiden ruuhkan purkamiseksi lääninoikeuden kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että lääninoikeus ratkaisee yksinkertaiset veroasiat yksijäsenisenä. Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1982.

## PERUSTELUT

### 1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Lääninoikeuksissa on ollut ratkaisemattomia asioita vuoden lopussa seuraavasti:

|                  | 1979          | 1980          | 1981          |
|------------------|---------------|---------------|---------------|
| Uudenmaan        | 14 319        | 14 625        | 14 637        |
| Turun ja Porin   | 7 450         | 9 196         | 8 873         |
| Ahvenanmaan      | 427           | 56            | 217           |
| Hämeen           | 6 062         | 6 140         | 6 755         |
| Kymen            | 1 657         | 2 174         | 2 398         |
| Mikkelin         | 1 772         | 1 125         | 1 134         |
| Kuopion          | 1 601         | 1 729         | 1 995         |
| Pohjois-Karjalan | 961           | 1 542         | 1 613         |
| Vaasan           | 5 100         | 6 164         | 7 182         |
| Keski-Suomen     | 2 516         | 3 226         | 3 622         |
| Oulun            | 5 379         | 6 758         | 7 270         |
| Lapin            | 867           | 1 234         | 1 798         |
| <b>Yhteensä</b>  | <b>48 111</b> | <b>53 969</b> | <b>57 494</b> |

Veroasioissa työtilanne on viimeisten vuosien aikana kehittynyt seuraavasti:

|                            | 1979   | 1980   | 1981   |
|----------------------------|--------|--------|--------|
| Vireille tulleet veroasiat | 35 389 | 37 913 | 38 508 |
| Ratkaistut veroasiat       | 30 953 | 32 152 | 39 980 |
| Ratkaisemattomat           | 43 281 | 49 055 | 47 586 |

Siitä huolimatta, että lääninoikeudet ovat vuonna 1981 ratkaisseet noin 22 % enemmän valitusasioita kuin vuonna 1980, ruuhkan määrä ei ole pienentynyt, koska asioita on saapunut enemmän kuin niitä vastaavana aikana on ratkaistu. Suhteellisesti pahin on verovalitusruuhka Vaasan, Oulun ja Keski-Suomen lääninoikeuksissa. Huono työtilanne on myös Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeen lääninoikeuksissa. Käsittelyajat ovat liian pitkät lähes kaikissa lääninoikeuksissa. Pahimmin ruuhkautuneissa lääninoikeuksissa verovalituksen tavallinen käsittelyaika on 2—3 vuotta. Muiden kuin veroasioiden osalta tilanne on parempi; suurin osa niistä ratkaistaan alle vuoden ajassa. Runsas katumaksuvalitusten määrä on kuitenkin alkanut huonontaa tilannetta myös muissa kuin veroasioissa.

Vuosina 1980 ja 1981 on valmisteltu suunnitelma toimenpiteistä, joiden avulla lääninoikeuksiin syntynyt ruuhka pyritään purkamaan. Suunnitelma sisältää ehdotuksia verolainsäädännön, verotusmenettelyn ja muutoksenhakujärjestelmien kehittämistä sekä lääninoikeuksien voimavarojen lisäämisestä ja työmenetelmien tehostamisesta. Osa toimenpiteistä on jo toteutettu ja osa on valmisteilla.

Sisäasiainministeriön lääninoikeuksien työtilannetta selvittämään asettama työryhmä eh-

dotti vuonna 1978 taloudellisesti vähämerkityksellisten verovalitusasioiden käsittelemistä normaalia pienemmässä kokoonpanossa. Ehdotusta ei kuitenkaan silloin toteutettu. Lääninoikeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä vuonna 1978 oli kuitenkin todettu, että mikäli ruuhkaa ei muutoin saada puretuksi, olisi pienemmän kokoonpanon käyttö harkittava uudelleen.

Koska ratkaisemattomien valitusten määrää ei ole saatu muilla toimenpiteillä merkittävästi pienennettyä, ehdotetaan lääninoikeuksissa siirryttäväksi taloudellisesti vähämerkityksellisissä veroasioissa menettelyyn, jossa lääninoikeuden puheenjohtaja tai muu määrätty lääninoikeuden jäsen esittelijän esittelystä ratkaisee tällaisen valituksen. Edellytyksenä on, että esittelijä ja asian ratkaiseva lääninoikeuden jäsen ovat asiasta yhtä mieltä. Jolleivät he ole yksimielisiä, tulee asia käsitellä normaalikokoonpanossa. Lain soveltamisessa ja sen ohjaamisessa on lääninoikeuden puheenjohtajalla erityinen velvollisuus. Lääninoikeuslain 8 §:n mukaan puheenjohtajan on mm. valvottava oikeusperiaatteiden soveltamista ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta lääninoikeuden ratkaisussa.

Sellaisia asioita, joissa lääninoikeus tekisi ratkaisun yksijäsenisenä, olisivat veroasiat, joissa on kysymys asunto- ja luontoiseduista, matka-, päivä- ja edustusrahoista sekä työ- tai toimintakyvyn alentumisen perusteella tehtävästä vähennyksestä. Niin ikään tällaisia asioita olisivat työn tai tehtävän suorittamisesta olleiden kustannusten perusteella palkkatulosta tehtävää vähennystä koskevat asiat.

Nämä asiat muodostavat huomattavan osan lääninoikeudessa käsiteltävistä veroasioista ja ovat lisäksi usein ratkaisultaan selviä sekä taloudellisesti vähämerkityksellisiä. Monesti

niihin sisältyy myös joukkovalituksia, jotka ovat yhden periaateratkaisun jälkeen useimmiten muiden osalta yksinkertaisia käsitellä ja ratkaista. Näin voitaisiin sekä nopeuttaa yksinkertaisten asioiden käsittelyä että vapauttaa lääninoikeuden jäseniä muihin tehtäviin.

Lisäksi ehdotetaan lääninoikeuslakia muutettavaksi siten, että notaarien ohella välitoimenpiteitä voi suorittaa myös osastosihteeri tai toimistosihteeri. Näin voitaisiin notaareita vapauttaa käytettäväksi esittelytehtäviin.

## 2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Nyt ehdotetut lääninoikeuslain muutokset eivät aiheuta hallinnollisia kustannuksia, vaan päinvastoin niillä voidaan päästä tarkoituksenmukaisempaan työvoiman käyttöön.

Menettelyllä voidaan nopeuttaa yksinkertaisten veroasioiden käsittelyä lääninoikeuksissa ja siten kokonaisuudessaan lyhentää vero- ja muiden valitusten käsittelyaikoja lääninoikeuksissa. Edellä tarkoitettuja yksinkertaisia asioita arvioidaan lääninoikeuksien kaikista asioista olevan noin 10 %.

## 3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1982. Sitä on tarkoitus soveltaa 31 päivään joulukuuta 1984, johon mennessä pyritään eri toimenpitein poistamaan lääninoikeuden ruuhkat.

Edellä esitetyn perustella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

# Laki

## lääninoikeuslain 9 ja 15 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun lääninoikeuslain (1021/74) 15 §:n 2 momentti sekä lisätään 9 §:ään väliaikaisesti uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

### 9 §

Veroasiat, joissa on kysymys vain asunto- ja luontoiseduista, matka-, päivä- ja edustusrahois-

ta, työ- tai toimintakyvyn alentumisen perusteella tehtävästä vähennyksestä taikka työn tai tehtävän suorittamisesta olleiden kustannusten perusteella palkkatulosta tehtävästä vähennyk-

sestä, lääninoikeus ratkaisee kuitenkin esittelystä yksijäsenisenä, jos asian esittelijä ja jäsen ovat ratkaisusta yhtä mieltä.

Lääninoikeuden ratkaistessa asioita yksijäsenisenä esitellään asia lääninoikeuden puheenjohtajana toimivalle lääninneuvokselle taikka lääninoikeuden puheenjohtajan määräämälle lääninoikeudessa toimivalle lääninneuvokselle tai vanhemmalle lääninasessorille.

#### 15 §

Esittelijä voi asiaa esittelemättä vaatia lääninoikeuden puolesta vastineita ja selityksiä, asian aikaisemmin ratkaisseeseen viranomaisen

asiakirjavihkon ja lausunnon sekä muuta vastaavaa asian ratkaisemista varten tarpeellista selvitystä. Esittelijä voi myös asettaa vastineen tai selityksen antamiselle 14 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan. Notaari, osastosihteeri ja toimistosihteeri voidaan määrätä suorittamaan tässä momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä esittelijän sijasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1984. Sitä sovelletaan asioihin, jotka sen voimassaoloaikana ratkaistaan lääninoikeudessa.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1982

Tasavallan Presidentti  
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Mikko Jokela*

## Laki

### lääninoikeuslain 9 ja 15 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* väliaikaisesti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun lääninoikeuslain (1021/74)  
 15 §:n 2 momentti sekä  
*lisätään* 9 §:ään väliaikaisesti uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

#### 9 §

Lääninoikeus on päätösvaltainen kolmijäseninenä, jollei laissa ole säädetty erityisten asioiden osalta suurempaa jäsenmäärää.

*Veroasiat, joissa on kysymys vain asunto- ja luontoiseduista, matka-, päivä- ja edustusraboista, työ- tai toimintakyvyn alentumisen perusteella tehtävästä vähennyksestä taikka työn tai tehtävän suorittamisesta olleiden kustannusten perusteella palkkatulosta tehtävästä vähennyksestä, lääninoikeus ratkaisee kuitenkin esittelystä yksijäsenisenä, jos asian esittelijä ja jäsen ovat ratkaisusta yhtä mieltä.*

*Lääninoikeuden ratkaistessa asioita yksijäsenisenä esitellään asia lääninoikeuden puheenjohtajana toimivalle lääninneuvokselle taikka lääninoikeuden puheenjohtajan määräämälle lääninoikeudessa toimivalle lääninneuvokselle tai vanhemmalle lääninasessorille.*

#### 15 §

Esittelyn lääninoikeudessa toimittaa lääninoikeuden jäsen, lääninoikeudensihteeri, lääninsihteeri tai ylimääräinen esittelijä sen mukaan kuin tarkemmin säädetään tai määrätään. Notaari voidaan määrätä suorittamaan yksinkertaisten asioiden esittelyä.

Esittelijä voi asiaa esittelemättä vaatia lääninoikeuden puolesta vastineita ja selityksiä, asian aikaisemmin ratkaisseeseen viranomaisen asiakirjavihkon ja lausunnon sekä muuta vastaavaa asian ratkaisemista varten tarpeellista selvitystä. Esittelijä voi myös asettaa vastineen tai selityksen antamiselle 14 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan. Notaari voidaan

Esittelijä voi asiaa esittelemättä vaatia lääninoikeuden puolesta vastineita ja selityksiä, asian aikaisemmin ratkaisseeseen viranomaisen asiakirjavihkon ja lausunnon sekä muuta vastaavaa asian ratkaisemista varten tarpeellista selvitystä. Esittelijä voi myös asettaa vastineen tai selityksen antamiselle 14 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan. Notaari, *osastosib-*

*Voimassa oleva laki*

määrätä suorittamaan tässä momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä esittelijän sijasta.

---

*Ehdotus*

*teeri tai toimistosihteeri* voidaan määrätä suorittamaan tässä momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä esittelijän sijasta.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä  
kuuta 1982 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1984. Sitä sovelletaan asioihin, jotka sen voimassaoloaikana ratkaistaan lääninoikeudessa.

---

